

فلسطین؛ وطن دوم تونسی‌ها

احسان زیور عالم
خبرنگار گروه فرهنگ

از شب آتشین جنوب فلسطین، فضای تونس آرامش سابق را نداشته است. ویدئوی تجمع تونسی‌ها با پای ثابت پست‌های حمایت از فلسطین در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی شده است. حامیان فلسطین با تازیدن کردن حرکت مردم تونس، حالا نام این کشور کوچک در شمال آفریقا را سر زبان‌ها انداخته‌اند. داستان‌های قدیمی را بار دیگر بازنویسی کرده‌اند. قصه تونس و فلسطین با قدمتی طولانی که کمتر در رسانه‌ها بدان توجه شده است و حتی در جامعه عربی نیز مورد مذاقه قرار نگرفته است. وضعیتی که باید رد آن را در بیانیه قیس سعید، رئیس‌جمهور تونس جست‌وجو کرد. برخلاف بیشتر امرای عرب، رئیس‌جمهور تونس، با وجود موقعیت نظامی و سیاسی و اقتصادی کشور متبوعش نسبت به کشورهای ترومنند عرب، با لحن تندی نسبت به رویدادهای فلسطین واکنش نشان داد. برای تونس، فلسطین یک خط‌فرز آرماتی است، نه آرماتی حکومتی که آرماتی مردمی است.

شاید بتوان بخشی از این علقه تونس نسبت به فلسطین را در تاریخ جست‌وجو کرد. دوران درخشان باستانی تونس با نام کارتاژ گره خورده است. کشوری باستانی که چند قرن موفق به سلطنت بر دریای مدیترانه شده بود. تنها با قدرت افسانه‌ای سزار سقوتش ممکن بود، هرچند سزار رومیان برای ساکنان همسایه جنوبی خود احترامی خاصه داشت. کارتاژ، کشوری برآمده از توانایی تجاری و سیاسی مهاجرنشینان فنیقی، برای تونسی‌های امروزی نقطه عطفی است از شکوه و جلال. بخش مهمی از توجه جهان به تونس، محصول بازماندگان تاریخی دوران پونیک است، واژه‌ای مشتق شده از واژه فنیقی، سرزمین باستانی که امروز باید در پایش را در سرزمین‌های اشغالی فلسطین جست‌وجو کنید. سکونت فنیقیان در نوار ساحلی تونس، علاوه بر انتقال فرهنگ، در دل خود نوعی ناخودآگاه جمعی نیز به همراه داشته است. ناخودآگاهی که بارگه‌های رفتاری مشترک میان فلسطینی‌ها و تونسی‌ها غیرقابل اغماض است؛ از ارزش معنوی زیوتن تا محبوبیت بی‌حد و حصر به قهوه و قهوه‌خانه، اما تاریخ تونس در یک نقطه تاریخی تری با فلسطین گره می‌خورد به تنها تجاوز قرن بیستم یک کشور خارجی به تونس که نتیجه‌اش کینه‌ای ابدی میان تونسی‌ها با نیروهای صهیونیستی است. رویدادی دردناک برای تونسی‌ها که آثارش را می‌توان در گوشه‌گوشه تونس مشاهده کرد. دیوارنگاره‌های مبارزان فلسطینی در هر شهر تونس خودنمایی می‌کند. در بیشتر شهرهای بزرگ تونس، میدانی است با المانی از فلسطین، یا نقشی از پرچم یا مبارزی فلاخن به دست. این بازنمایی فلسطینی بی‌شک در روز نخست اکتبر ۱۹۸۵ رقم خورد. زمانی که

نیروی هوایی اسرائیل تصمیم می‌گیرد با انهدام مقر نیروهای آزادی بخش فلسطین، جان یاسر عرفات را در نهایت بگیرد. جنگنده‌های اسرائیلی، با حمایت یک بوئینگ ۷۸۷ در مقام تانکر سوخت، مسیری ۱۷۰۰ کیلومتری را طی می‌کنند. با توجه به وحدت آن روزهای تونس با لیبی و الجزایر، ترفندهایی برای کور کردن رادارهای دو کشور همسایه نیز اعمال کردند. همه چیز در عرض شش دقیقه طول می‌کشید. اسکادران هوایی اسرائیل از شمال تونس، از جایی که چیزی جز دریای مدیترانه نیست، همان جایی که سه دهه پیش انقلابیون تونسی، استعمارگران فرانسوی را بدرقه کرده بودند، مقر نیروهای فلسطینی را منهدم می‌کنند، در جایی که در شهرک گرم در شمال پایتخت. نتیجه کار هولناک بود. تونسی که با خونریزی اندکی، موفق به کسب استقلال شده بود، حالا در عرض شش دقیقه با انبوهی شهید روبه‌رو بود، ۵۶ فلسطینی و ۱۵ تونسی. در این تجاوز فراموش ناشدنی یاسر عرفات زنده ماند، مرد مشهور فلسطینی آن روز جایی جز مقر ساف بود.

عملیات پای جویین تنها تجاوز اسرائیل بود که در شورای امنیت سازمان ملل محکوم آمد. حبیب بورقیبه بعدها مدعی شد آمریکا از عملیات اسرائیل آگاه بود؛ هرچند آمریکایی‌ها قطعنامه شورای امنیت را استثنائات در این باره وتو نکرده بودند. اسرائیل محکوم به پرداخت غرامت شد؛ اما فراتر از آن، خشم تاریخی تونسی‌ها بود که در نهاد مردمانش ریشه یافته بود. تونس که به لحاظ تاریخی یکی از معدود موطن‌های عربی یهودیان بود، حالا به جهنم یهودیان بدل شده بود. اتفاقی که تا به همین امروز با انواع تلاش‌ها برای حمله و تخریب کنیسه‌های یهودیان شهر تونس و جزیره جربه تداوم داشته است.

با چنین پیشینه‌ای بیانه قیس سعید را بهتر می‌توان رمزگشایی کرد وقتی او بار دیگر عادی‌سازی با اسرائیل را یک جرم اعلام کرد. هشتگ جرم لنتطیب، این روزها یکی از هشتگ‌های محبوب در فضای مجازی تونس است. کشوری که با وجود وابستگی‌های مالی اش به آمریکا، برخلاف مغربی‌ها زیر بار معاهده ابراهیم ترفته است. حتی شرایط سمت و سوی دیگری یافته است و یکی از باشکوه‌ترین سفارتخانه‌های موجود در شهر تونس، حالا متعلق به فلسطینی‌هاست، حتی باشکوه‌تر از سفارت مغرب، تنها کشور مغرب عربی که زیر بار عادی‌سازی با اسرائیل رفت و محصلش تیره شدن روایتش با تونس شد.

از همان لحظه طوفان الاقصی، فضای شهر تونس از اساس تغییر کرد. با اولین حمله اسرائیلی به غزه و انتشار تصاویر کشته‌شدگان غیرنظامی، فضای تونس متشنج شد؛ هرچند تشنج در تونس هیچ شباهتی با دیگر کشورهای اسلامی ندارد. شلوغی و شور در تونس همواره با نوعی آرامش همراه است. این حال مشهودترین چیز در فضای حاکم بر تونس همراهی جوان‌ترهاست.

همان نسل زدی که صغیر و کبیر عالم سیاست از ادراکش عاجز مانده‌اند، در تونس چهره مبارزی به خود گرفته‌اند. پوشش جوان‌ها حالا رنگ‌وبوی فلسطینی گرفته است. به شکل مشهودی نوعی چغیبه منقوش به پرچم فلسطین میان جوان‌ترها مد شده است. تی‌شرت‌های سفید با نقوشی از نمادهای فلسطینی همچون قبه الصخره، این روزها بخشی از مد تونسی‌ها شده است. فروش پرچم فلسطین فراگیر شده است و کافی است حدفاصل میدان بورقیبه تا رباب البحر را قدم بزنید تا با انبوه پرچم‌های فلسطین پشت وپشتین مغازه‌ها روبه‌رو شوید، به خصوص برنده‌های مشهور تونسی که در رقابت با برنده‌های اروپایی حالا دست برتر را پیدا کرده‌اند. در کشوری که بخشی از بازار مصرفش را فرانسوی‌ها اشغال کرده‌اند، فلسطین حالا محل جدال بر سر حمایت از کالای داخلی شده است.

از زمان همراهی کشورهای اروپایی و البته آمریکا از سیاست‌های وحشیانه اسرائیل، کمپینی برای تحریم برخی برنده‌های مطرح غربی در تونس شکل گرفته است. شاید نمونه مشهودش تحریم شرکت «کافور»، مجموعه فروشگاه‌های زنجیره‌ای مشهور فرانسوی است. با اینکه شرکت فرانسوی وسیع‌ترین شبکه توزیع کالاهای اساسی در تونس را در اختیار دارد؛ اما حالا مردم به سمت فروشگاه‌های زنجیره‌ای ام‌جی گرایش پیدا کرده‌اند. قدیمی‌ترین فروشگاه زنجیره‌ای تونسی که همین چند روز پیش تولد ۱۴۰ سالگی خود را جشن گرفته بود. جالبی ماجرا آنکه قدیمی‌ترین ساختمان ام‌جی، حالا در مرکز تجمعات تونسی‌ها در دفاع از ملت فلسطین قرار گرفته است. اگرچه خبری از مک دونالد در تونس نیست، اما قرعه تحریم شرکت‌های مشهور آمریکایی به نام کی. اف. سی خورده است. با اینکه تونسی‌ها عاشق نوشابه‌اند و کمبود شکر هم موجب کاهش عرضه نوشابه در این کشور ساحلی شده است، اما تحریم کوکا کولا هم در جریان است.

مردم تونس اگرچه می‌دانند توانایی نظامی چندانی برای مقابله و مبارزه ندارند؛ اما تا همین جای کار تونسی‌ها چند حرکت متفاوت زنده. یک هفته پیش بود که وزارت امور خارجه بلژیک اعلام کرد مهاجم مسابقه فوتبال سوئد و بلژیک یک تونسی بوده است. اگرچه حمله با چاقوی مرد تونسی موجب مرگ دو سوئدی شد و از سوی اروپایی‌ها ترویرستی تعبیر شد، اما اصل ماجرا به انبوهی از تونسی‌هایی است که در کشورهای فراتر کونفون اروپایی، یعنی فرانسه، بلژیک و سوئیس بخش مهمی از فعالیت‌های خدماتی را برعهده دارند. فراتر از آن، همدلی شکل گرفته بر سر فلسطین، جامعه عرب‌زبان اروپا به راه‌هم تحریم کرده است و در اینجا هم باز جایگاه تونسی‌ها پررنگ است.

در چنین شرایطی پس عجیب نیست که تمام نیروهای سیاسی تونس جانب فلسطین را گرفته‌اند. برای درک ماجرا باید بدانیم که تونس تنها کشور جهان

اسلام است که در آن آزادی احزاب صددرصدی است. از راست‌گراترین نیروهای سیاسی در قالب اسلام‌گرایی مفرط اخوانی تا چپ‌گراترین نیروها در قالب نیروهای کمونیست کارگری، تونس تنوع جذابی از احزاب سیاسی دارد که همواره روزهای شنبه بلوار بورقیبه را در زروا اعتراضات خود دارند؛ اما حالا شعله اعتراضات سیاسی مصروف یک چیز است؛ فلسطین. تمام احزاب سیاسی تونس طی یک هفته اخیر در بیانیه‌های جداگانه علیه تجاوز اسرائیل به غزه اعلام موضع کرده‌اند. حتی لیبرال‌های طرفدار آمریکا نیز این بار سمت و سویی با مردم گرفته‌اند.

رویداد فلسطین حتی شرایط جامعه مذهبی تونس را هم تقویت کرده است. مدرسه زیتونه، پس از مدرسه الازهر، دومین مدرسه مهم دینی عالم‌تسنن است؛ اما در تمام این سال‌ها، موضع زیتونه در مسائل مختلف منفعلانه بوده است؛ اما حالا این فلسطین بود که نیروهای دینی تونس، سکولارترین کشور عرب را از انفعال خارج کرده است. فلسطین گویی آن گمشده تونسی‌های را یکپارچه شدن مجدد پس از وقایع انقلاب یاسمین تونس در دسامبر ۲۰۱۰ بوده است. فلسطین آن آرمانی است که تونس را به وحدت رسانده است. بلوار بورقیبه که در حکم شانزده تونسی است؛ حالا شب‌ها به محل تجمع تونسی‌ها بدل شده است، تونسی‌هایی که پرچم فلسطین به دست گرفته‌اند و تلاش می‌کنند با تجمع در برابر سفارت فرانسه خشم خوش را نسبت به وضعیت کنونی غزه نشان دهند. هرچند، چند روز پیش نیز تجمعی در برابر سفارت آمریکا رخ داد؛ اما استقرار سفارت فرانسه در قلب بلوار بورقیبه، علیه تمام پارادوکس‌های حاکم بر تونس است. استعمارگر سابق، جا خوش کرده در میدان استقلال شهر تونس، حالا در مظان اتهام است. گویی خشم تونسی‌ها به همین پارادوکس باشد که چگونگی استعمارگر کماکان زیستش در دل استقلال آنهاست.

دیوارهای تونس حالا پر است از شعارهایی که نشان از انباشت رویدادهای تاریخی دارد. از استعمارگران سابق تا تجاوز سال ۱۹۸۵ و البته رابطه قوی میان این سوی مدیترانه با آن سوی مدیترانه. شاید تمثالی برای بازگشت یک قهرمان در قامت هانیبال، امپراتوری فنیقی کارتاژ که قدرت و توانش سال‌ها خواب از رویان ربوده بود. نام هانیبال بخش جدایی‌ناپذیری از هویت تونسی‌ها است. مغازه‌ها و خیابان‌ها به نامش مزین است و سربس‌های یکی از سوغات‌های مرسوم. در یکی از مهم‌ترین مقاصد گردشگری اروپاییان، این هانیبال است که به یاد روزهای خوش تونس، در چمدان‌ها جا خشمک می‌کند تا آرزوی تونسی‌ها - یا شاید دیگر سرزمین‌های فنیقی - را به سرزمین قاتلان هانیبال انتقال دهند. حالا معلوم نیست آیا هانیبال برای جهان عرب در کار است یا نه؛ اما این روزها فقدان هانیبال بیش از همیشه احساس می‌شود و گویی تونسی‌ها با دشان نمی‌آید هانیبال زمانه باز هم تونسی باشد.

قاب تونس

■ المان‌های مقاومت در میادین

■ دیوارنگاره‌هایی با موضوع مقاومت در خیابان‌های قصبه تونس

■ تصاویر صنایع دستی با المان‌های فلسطینی

■ تصویری از شهید انتفاضه در یک مغازه تونسی

■ میدان محمد الزواری که توسط صهیونیست‌ها تورو شده است

■ شعارنویسی روی دیوارها در حمایت از فلسطین

■ اجتماع جوان‌های تونسی در حمایت از فلسطین

■ فروش پرچم فلسطین

■ خیابان شیرین ابوعاقله (خبرنگار شهید شبکه الجزیره)

روس‌ها برای انتخاب فیلم ایرانی به تهران سفر می‌کنند

در دومین نشست تخصصی برخط روسای سازمان‌های سینمایی ایران و روسیه که دو آبان ماه برگزار شد پیرو درخواست طرف روسی تیمی از کارشناسان روسیه جهت انتخاب فیلم‌ها به ایران سفر می‌کنند تا با همکاری بخش‌های دولتی و خصوصی برای سال جدید میلادی امکان نمایش فیلم‌های ایرانی در روسیه هموار شود. محمد خزاعی، رئیس سازمان سینمایی با تاکید بر لزوم سرعت بیشتر در روند اجرای بندهای تفاهنامه به ویژه در زمینه بخش فیلم‌های ایرانی در سینماها و پلتفرم‌های روسیه گفت: «خوشبختانه از بدو امضای تفاهنامه در حوزه همکاری بین دو کشور اتفاقات خوبی صورت گرفته است. به نظر می‌رسد در ماه‌های پیش رو به‌طور ویژه در زمینه اکران فیلم‌های ایرانی در سینماها و پلتفرم‌ها و نیز برنامه ریزی برای جشنواره خیزه میزبانی ایران یا کشورهای دیگر نیاز به همفکری فوری است.» رئیس سازمان سینمایی همچنین خاطرنشان کرد: «پیرو درخواست طرف روسی تیمی از کارشناسان روسیه جهت انتخاب فیلم‌ها به ایران سفر کنند تا امکان نمایش فیلم‌های ایرانی در روسیه هموار شود.»

۲۸۹ تک‌آهنگ در مهرماه مجوز گرفتند

به گزارش روابط عمومی دفتر موسیقی، در مهرماه مجوز ۲۸۹ عنوان اجرای صحنه‌ای با تعداد ۲۵۵ نوبت اجرا صادر شده که شامل ۱۴۶ مورد موسیقی پاپ، ۲۴ مورد موسیقی ایرانی، ۱۸ اجرای موسیقی کلاسیک، ۹۰ اجرای نواهی، ۱۹ اجرای موسیقی تلفیقی بوده است. مجوز ۹۸ عنوان اجرای صحنه‌ای مهرماه را دفتر موسیقی و مجوز ۱۰۸ عنوان اجرای صحنه‌ای را ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌ها صادر کرده‌اند. در بخش تک‌آهنگ در مهرماه مجوز انتشار ۲۸۹ تک‌آهنگ از سوی دفتر موسیقی صادر شده که شامل موسیقی ایرانی ۱۵، پاپ ۲۰۹، نواهی ۲، تلفیقی ۲۲، کلاسیک ۱۰، موسیقی الکترونیک ۸، موسیقی کودک ۴ و موسیقی ارکسترال یک تک‌آهنگ بوده است. ۲۰ آلبوم موسیقی در مهرماه از دفتر موسیقی مجوز انتشار گرفته که سهم موسیقی ایرانی ۸، پاپ ۲، نواهی ۴، ارکسترال ۲، کلاسیک ۳ آلبوم و موسیقی تلفیقی یک آلبوم است. همچنین در ماه گذشته دو آلبوم تصویری موسیقی و ۲۴ نماهنگ مجوز انتشار گرفته‌اند و مجوز هشت استودیوی صدابرداری و مرکز تولید و تکثیر آثار صوتی و تصویری صادر و تمدید شده است.

فیلم جدید اسکورسوزی در سینماهای جهان خوب می‌فروشد

«قاتلان ماه کامل» جدیدترین فیلم مارتین اسکورسوزی که از پنجشنبه هفته پیش اکران شده است و گرچه در آمریکا نتوانست در صدر جدول فروش بنشیند اما پر فروش‌ترین فیلم سینماهای جهان شد. فیلم اسکورسوزی با فروش ۲۱ میلیون دلاری بازار جهانی را از آن خود کرده است. این فیلم که در ۶۳ منطقه بین‌المللی اکران شده از بازی لئوناردو دی کاپریو و رابرت دنیرو بهره گرفته و درامی جنایی درباره کشته شدن اسرارآمیز قبیله سرخپوست اوسیج در آمریکا است که به دلیل کشف نفت در سرزمین هایشان دچار مصیبت شده‌اند. قاتلان ماه کامل در بازار داخلی آمریکا ۲۳ میلیون دلار فروخت و در مجموع فروشش را با رقم ۴۴ میلیون دلاری در سه روز نخست اکرانش شروع کرد. خارج از آمریکا بیشترین استقبال از این فیلم در بریتانیا صورت گرفت که مردم سه میلیون دلار برای تماشایش بلیت خریدند. در فرانسه ۲۶ و در آلمان ۱۶٫۶ میلیون دلار بلیت فروخته شد. این فیلم در افتتاحیه خود ۲۵ درصد جلودر، از خانه گوجی» ظاهر شده که در نهایت کارش را با فروش ۹۹٫۴ میلیون دلار تمام کرد.

کارگردان «ملک سلیمان» فیلمبرداری «نامیرا» را شروع کرد

فیلمبرداری فیلم سینمایی «نامیرا» به کارگردانی شهریار بحرانی آغاز شده است. به گزارش ایسنا، نامیرا نامی فیلمی است که از مدت‌ها قبل خبرهایی درباره ساخت آن منتشر می‌شد ولی با توجه به سنگینی پروژه بروسه انتخاب سرمایه‌گذار طولانی شد. نامیرا که فیلمبرداری آن چند روزی است آغاز شده به کارگردانی شهریار بحرانی و تهیه‌کنندگی محسن علی‌اکبری به حراشی عاشور و قیام امام حسین (ع) می‌پردازد و تهیه‌کننده آن در مصاحبه‌ای گفته بود تلاش می‌شود که فیلمبرداری در مدت سه ماه تمام شود. داود میرباقری نویسنده فیلمنامه نامیرا است که طبق خبرهای منتشر شده قبلی بر اساس رمان نامیرا نوشته صادق کرمیار آماده شده است. میرباقری در ماه‌های گذشته مشغول ساخت سریال «سلطان فارسی» بوده و بحرانی هم در کارنامه خود ساخت فیلم‌هایی همچون «حمله به آج ۳»، «مریم مقدس» و «ملک سلیمان» را داشته است. پیش‌بینی می‌شود در صورت تمام شدن فیلمبرداری و مراحل فنی پس از تولید نامیرا در جشنواره فیلم فجر اسرار رونمایی شود.